

2013			Rafał Trzciński
			Wykorzystanie metod kontrfaktycznych w badaniach ewaluacyjnych
			<i>Międzyregionalna konferencja ewaluacyjna: „Ewaluacja programów operacyjnych – wyzwania, inspiracje, przyszłość”</i> Toruń, 25.06.2013 r.

Ewaluacja w ujęciu pragmatycznym...

Jeśli ewaluacja służyć ma **poprawie** projektowania i realizacji polityk publicznych, w tym konkretnych programów/projektów, to musi:

- (1) dostarczać informacji, **czy** zastosowane dotychczas instrumenty wsparcia zadziałały, czy też nie,
- (2) wyjaśniać **dlaczego** te instrumenty zadziałały lub nie.

Czy jesteśmy skuteczni?

Odpowiedź na pytanie o to, czy zastosowane dotychczas instrumenty zadziałały:

- poprzedza udzielenie odpowiedzi na pytanie o to, dlaczego tak się stało,
- jest domeną tzw. ewaluacji oddziaływania (*impact evaluation*), starającej się dokonać pomiaru efektów (w rozumieniu przyczynowym) ocenianych interwencji (ich kierunku i wielkości),
- najczęściej wymaga zastosowania podejścia kontrfaktycznego.

Dlaczego jesteśmy skuteczni?

-
- Odpowiedź na pytanie o to, dlaczego dane instrumenty (nie)zadziałały, wymaga zastosowania ewaluacji opartej na teorii (*theory-based evaluation*).
  - Ewaluacja tego typu stara się zidentyfikować mechanizmy, które odpowiadają za to, że programy generują takie a nie inne efekty.
  - W procesie ewaluacji, zwłaszcza typu *ex post*, konieczne jest połączenie obu podejść (*theory-based impact evaluation*).

Dlaczego problem pomiaru efektów nie jest trywialny?

Relacja przyczynowa ma charakter nieobserwowalny.

$$Y_i = D_i * Y_1 + (D_i - 1) * Y_0$$

Y_i – obserwowany efekt,

Y_1 – efekt w przypadku realizacji interwencji,

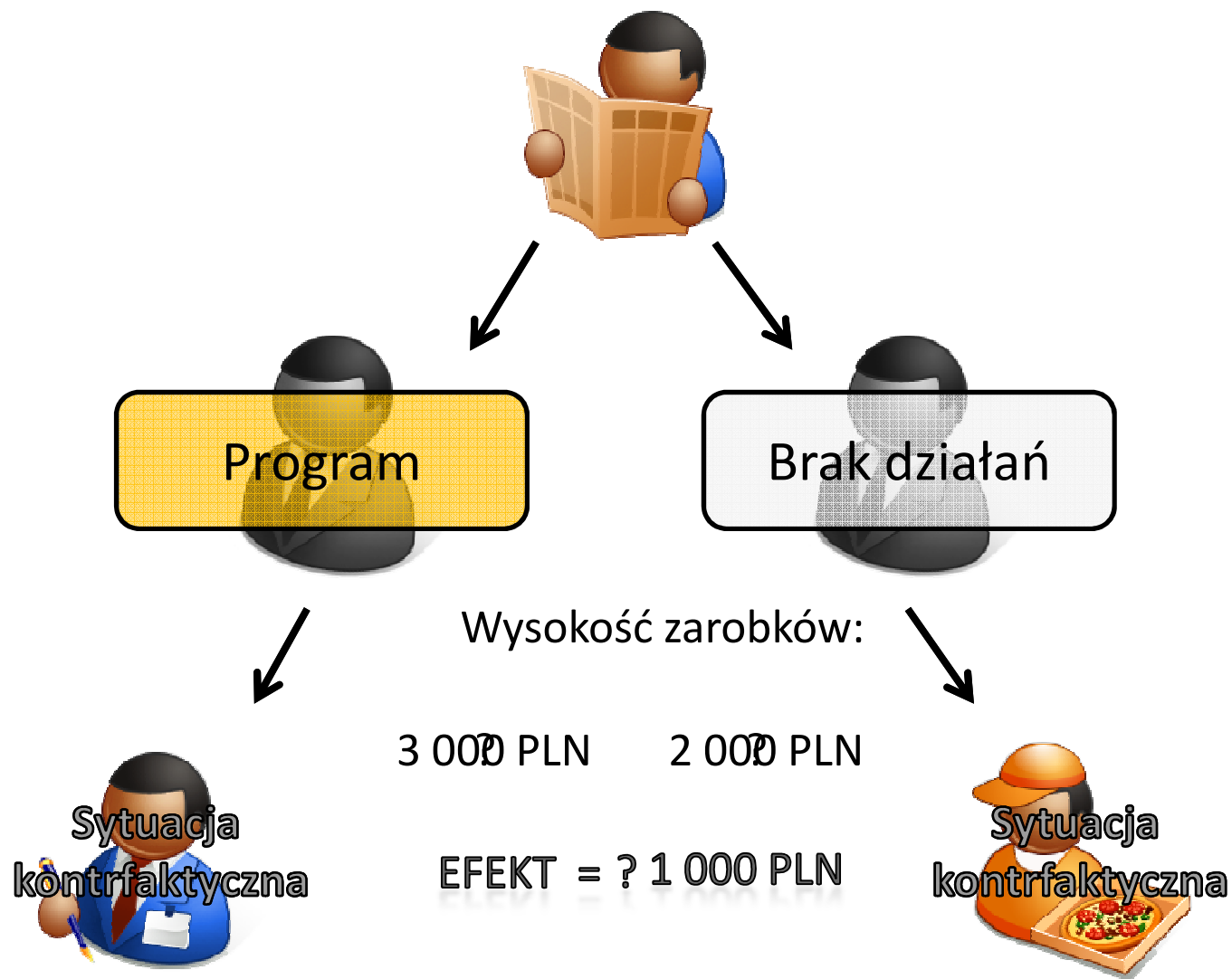
Y_0 – efekt w przypadku braku interwencji,

D_i – obecność interwencji (1 – jest, 0 – nie ma).

Chcąc przewidzieć „co by było gdyby...”, niezależnie od przyjętej metody badawczej, trzeba przyjmować dodatkowe założenia, których prawdziwości nie jesteśmy w stanie zweryfikować...

...przynajmniej do czasu wynalezienia wehikułu czasu.

Sytuacja kontrfaktyczna

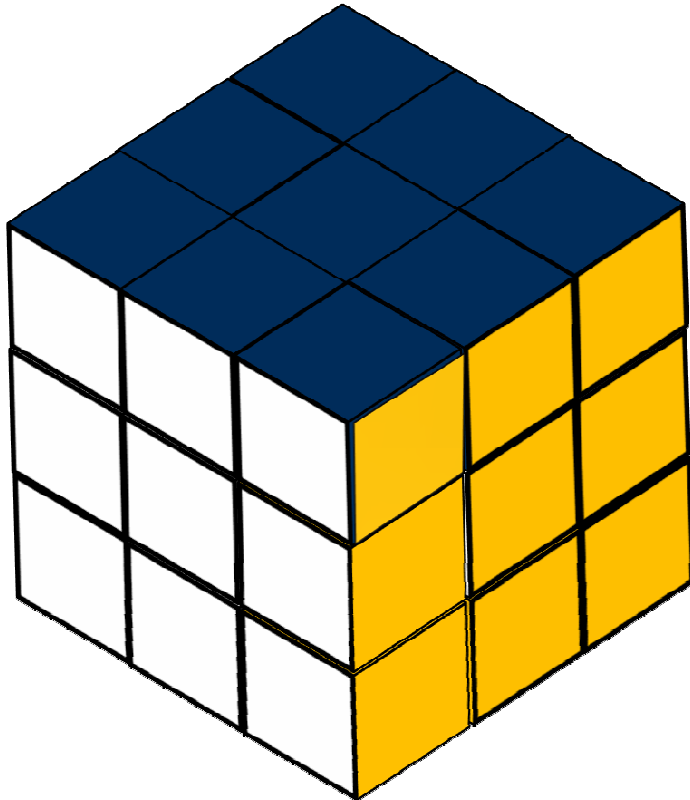
Możliwe podejścia do pomiaru efektów

-
- Badania opinii (deklaratywne),
  - Badania typu przed-po,
  - Podejście eksperymentalne,
  - Techniki quasi-eksperymentalne
    - Problem: występowanie tzw. mechanizmów selekcji, decydujących o tym, które jednostki korzystają ze wsparcia.
    - Cel podejścia quasi-eksperymentalnego: minimalizacja oddziaływania mechanizmów selekcji na oszacowanie efektu interwencji, tj. dążenie do uzyskania niezależności procesu selekcji do danej interwencji i jej efektów (tzw. założenie warunkowej niezależności).

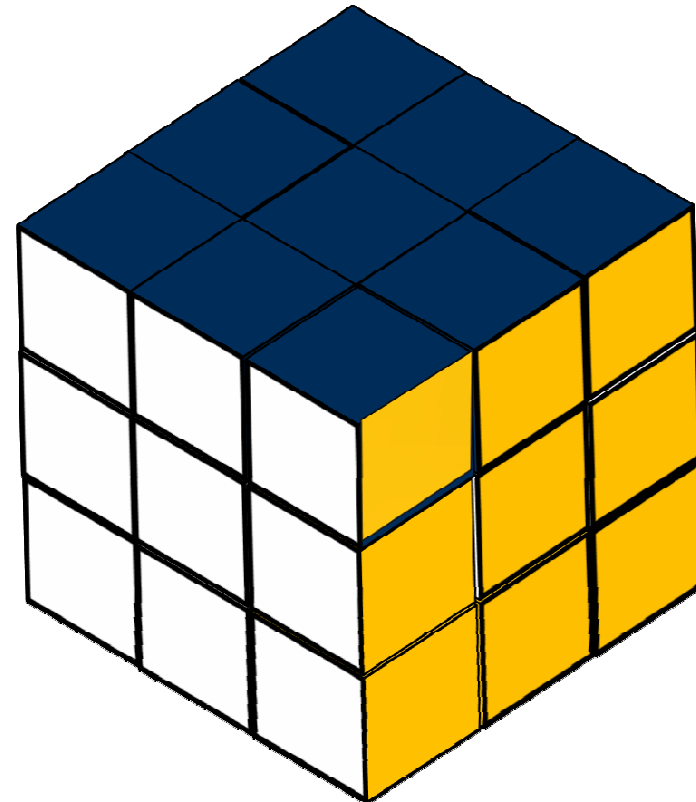
Podejście kontrfaktyczne z wykorzystaniem grupy kontrolnej – ogólna idea dla schematów quasi-eksperymentalnych (np. techniki PSM)

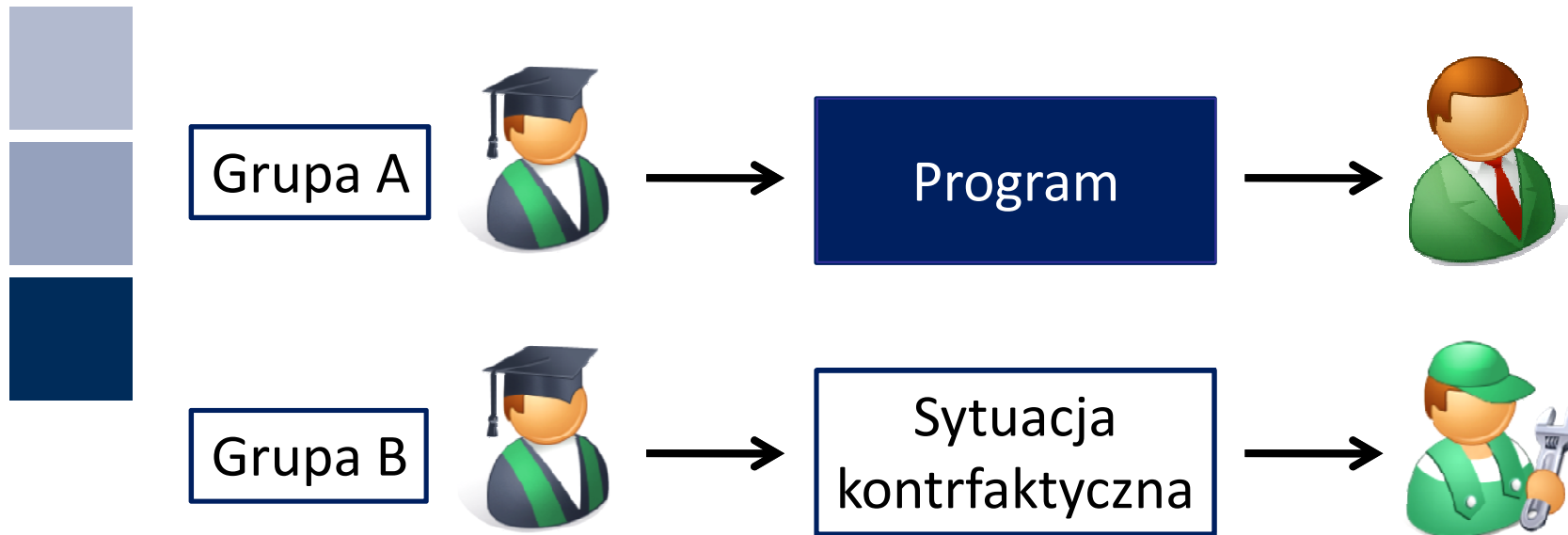
Populacja beneficjentów

Potencjalna grupa kontrolna

Założenie warunkowej niezależności

- Zakładamy, że jeśli kontrolujemy obserwowane różnice pomiędzy beneficjentami i grupą kontrolną efekt jaki zaistniałby w przypadku braku wsparcia byłby taki sam w obu grupach.
- Zakładamy więc, że zmienne których nie kontrolujemy, nie wpływają na uzyskiwane efekty

Wykorzystanie podejścia kontrfaktycznego w Polsce

- Początki ewaluacji stosujących metody kontrfaktyczne w Polsce – ewaluacje programów Phare (PARP 2006 r.).
- Systematyczny wzrost przykładów badań w ostatnich latach w obszarze ewaluacji funduszy strukturalnych.
- Incydentalne wykorzystanie podejścia w przypadku oceny polityk krajowych.
- Intensyfikacja działań na rzecz upowszechniania podejścia (konferencje, publikacje, szkolenia).

Badania kontrfaktyczne w kolejnej perspektywie

Formalnie niewielkie wymagania...

*„At least once during the programming period, an evaluation shall assess how support from the CSF Funds has contributed to the objectives of each priority. **Impact evaluations using theory based approaches or counterfactual methods are appropriate tools.**”**

* Źródło: The Programming Period 2014-2020. GUIDANCE DOCUMENT ON MONITORING AND EVALUATION – EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND AND COHESION FUND – Concepts and Recommendations, kwiecień 2013.

Konieczne dalsze obszary rozwoju

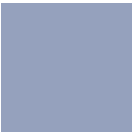

-
- Tematyczna koncentracja badań na wybranych obszarach strategicznych (bezrobocie, wykluczenie społeczne, wsparcie MSP) – niezbędna masa krytyczna, dobrze zakorzeniona w kontekście.
  - W większości przypadków konieczne jest włączenie badań kontrfaktycznych w szersze ramy ewaluacji opartej na teorii (TBIE).
    - Miejsce na ewaluację partycypacyjną.
    - Wykorzystanie pełnego spektrum metod badawczych (*mixed-mode*).
  - Wdrożenie podejścia na poziomie interwencji realizowanych poza wsparciem UE, np. w odniesieniu do projektów finansowanych z Funduszu Pracy.
  - Uwrażliwienie/ przygotowanie decydentów, opinii publicznej na debatę publiczną, z wykorzystaniem wyników z badań kontrfaktycznych.

Potencjalne zagrożenia

-
- Poprzestanie na pomiarze (brak pełnej diagnozy – ograniczona użyteczność wyników).
  - Ograniczone kompetencje osób zlecających i realizujących badania kontrfaktyczne (możliwe pole do szerokiej interpretacji).
  - Brak strategicznego planowania w zakresie dostępu do danych na potrzeby badań kontrfaktycznych (w tym danych ze statystyk publicznych).
  - Potraktowanie metod kontrfaktycznych jako przejściowej mody.

Kiedy można i warto stosować metody kontrfaktyczne?

 Obszary problemowe:

- ➤ Redystrybucja środków, czy nastawienie na zmianę?
- ➤ Replikowalność interwencji publicznych.
- Jednorodność ocenianego wsparcia.
- Dostępność danych.

Materiały

Publikacje PARP w obszarze metod kontrfaktycznych:

www.badania.parp.gov.pl/index/index/1749

Coroczna Konferencja Ewaluacyjna PARP & MRR:

www.konferencja-ewaluacja.pl

Dziękuję za uwagę!

rafal_trzcinski@parp.gov.pl

+ 48 22 432 87 11